

Äldreförvaltningen
Socialförvaltningen

Dnr ALD 2025/19
Dnr SOF 2023/625

Handläggare
Äldreförvaltningen
Jenny Norling
Telefon: 08-508 36 266

Till
Äldrenämnden
18 februari 2025

Socialförvaltningen
Erika Márkus
Telefon: 08-508 25 370

Till
Socialnämnden
18 februari 2025

Johanna Kleman
Telefon: 08-508 25 289

Socialtjänstens tillhandahållande av insatser i samband med ikraftträdande av ny socialtjänstlag

Förvaltningarnas förslag till beslut

Förutsatt att riksdagen fattar beslut om ny socialtjänstlag i enlighet med förslag i proposition 2024/25:89 föreslår äldreförvaltningen att:

1. Äldrenämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar att socialtjänsten inom stadsdelsnämnderna i Stockholms stad under en omställningsperiod från och med den 1 juli 2025 fram till och med den 31 oktober 2026 får tillhandahålla insatserna i bilagan till tjänsteutlåtandet på det sätt som de ges idag utan individuell behovsprövning.
2. Äldrenämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar att uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras vid genomförande av insatserna i bilagan till tjänsteutlåtandet under en omställningsperiod från och med den 1 juli 2025 till och med den 31 oktober 2026.
3. Äldrenämnden föreslår att kommunfullmäktige ger äldrenämnden, inom de ansvarsområden som anges i reglementet för äldrenämnden KFS 2024:21, i uppdrag att till kommunfullmäktige:
 - a) föreslå vilka insatser i bilagan till tjänsteutlåtandet som ska ges utan individuell behovsprövning över hela staden från och med den 1 november 2026 samt eventuella villkor som ska gälla för insatserna,
 - b) utreda och föreslå eventuella undantag från skyldigheten att dokumentera uppgifter som kan röja

Äldreförvaltningen
Avdelningen för stadsövergripande
äldreomsorgsfrågor

Älvsjö stationsgata 21.
Box 4
125 21 Älvsjö
Växel 08-50836200
Fax
aldreforvaltningen@stockholm.se
start.stockholm

den enskildes identitet vid genomförande av insatserna i punkt 3 a.

4. Äldrenämnden föreslår att kommunfullmäktige ger äldrenämnden och stadsdelsnämnderna, inom de ansvarsområden som anges i reglementet för äldrenämnden, KFS 2024:21, och inom de ansvarsområden som anges i reglementet för stadsdelsnämnderna, KFS 2024:18, i uppdrag att tidigast från och med den 1 juli 2025 genomföra pilotprojekt i äldrenämnden och stadsdelsnämnderna i syfte att pröva och utvärdera införande av nya insatser utan individuell behovsprövning innan eventuellt införande över hela staden samt pröva och utvärdera om vissa insatser som idag ges efter individuell behovsprövning är lämpliga att tillhandahålla utan individuell behovsprövning.
5. Äldrenämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar att äldrenämnden till kommunfullmäktige ska åiterrapportera uppdragen som anges i punkterna 3 och 4 senast den 30 september 2026.
6. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

I slutbetänkandet *Hållbar socialtjänst – en ny socialtjänstlag* (SOU 2020:47) föreslås en ny socialtjänstlag. I propositionen *En förebyggande socialtjänstlag - för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter* (prop. 2024/25:89) föreslås att den nya socialtjänstlagen ska träda i kraft den 1 juli 2025.

Förutsatt att riksdagen fattar beslut om ny lag enligt prop. 2024/25:89 kommer den nya socialtjänstlagen innebära en rad förändringar för stadens socialtjänstverksamheter.

En av de stora förändringarna som föreslås innebär att socialnämnden ges möjlighet att erbjuda insatser på två sätt, efter individuell behovsprövning och utan individuell behovsprövning. Insatser som ges utan individuell behovsprövning kan vara öppna för alla eller riktade mot specifika målgrupper eller viss problematik. Dock krävs alltid individuell behovsprövning när det gäller insatser för ekonomiska behov. Vidare föreslås förändringar gällande skyldigheten att dokumentera vid genomförande av insatser. Dokumentationsskyldigheten föreslås att utvidgas och som huvudregel gälla vid genomförande av alla insatser, även för de utan individuell behovsprövning. Två undantag från skyldigheten att dokumentera föreslås. Det första innebär att uppgifter om

enskildas personliga förhållanden inte behöver dokumenteras vid rådgivning. Det andra undantaget innebär att socialnämnden kan, när det föreligger särskilda skäl, besluta om att uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras vid en insats som ges utan individuell behovsprövning.

Omställningsarbetet inför ny socialtjänstlag har pågått inom stadens projekt *Framtidens socialtjänst – Omställning till en långsiktigt hållbar socialtjänst* sedan 2024. En inventering av de så kallade öppna insatser som ges idag har genomförts under 2024 och arbetet med att utreda i vilken form insatserna ska tillhandahållas framåt i enlighet med ny socialtjänstlag kommer att fortsätta under 2025.

Äldreförvaltningen och socialförvaltningen understryker vikten av att stadens omställning sker gemensamt med stadsdelsförvaltningarna och stadsledningskontoret och i nära dialog med andra aktörer så som Socialstyrelsen och Sveriges kommuner och regioner. Socialstyrelsens vägledning är viktig för att staden ska kunna nå lagens intentioner om en förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst som på sikt kan bidra till ett minskat behov av individuella insatser.

Äldrenämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar att socialtjänsten inom stadsdelsnämnderna under en omställningsperiod, från och med den 1 juli 2025 fram till och med den 31 oktober 2026, får tillhandahålla insatserna i bilagan till tjänsteutlåtandet i den form som de ges idag utan individuell behovsprövning, samt att insatserna på grund av särskilda skäl undantas från kravet om dokumentation vad gäller uppgifter som kan röja den enskildes identitet.

Äldrenämnden föreslår vidare att kommunfullmäktige ger äldrenämnden, inom de ansvarsområden som anges i reglementet för äldrenämnden KFS 2024:21, i uppdrag att utreda vilka insatser i bilagan till tjänsteutlåtandet som ska ges utan individuell behovsprövning över hela staden efter omställningsperioden samt utreda eventuella undantag från skyldigheten att dokumentera uppgifter som kan röja den enskildes identitet vid genomförande av insatserna.

Därtill föreslås att kommunfullmäktige ger äldrenämnden och stadsdelsnämnderna inom de ansvarsområden som anges i reglementet för äldrenämnden, KFS 2024:21, och inom de ansvarsområden som anges i reglementet för stadsdelsnämnderna, KFS 2024:18, i uppdrag att tidigast från och med den 1 juli 2025 genomföra pilotprojekt i äldrenämnden och stadsdelsnämnderna i syfte att pröva och utvärdera införande av nya insatser utan

individuell behovsprövning innan eventuellt införande över hela staden, samt pröva och utvärdera om vissa insatser som idag ges med individuell behovsprövning är lämpliga att tillhandahållas utan individuell behovsprövning.

Äldrenämnden föreslås återrapportera uppdragen till kommunfullmäktige senast den 30 september 2026.

Bakgrund

I slutbetänkandet *Hållbar socialtjänst – en ny socialtjänstlag* (SOU 2020:47) föreslås en ny socialtjänstlag. Förutsatt att riksdagen fattar beslut i enlighet med propositionen *En förebyggande socialtjänstlag - för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter* (prop. 2024/25:89) träder den nya socialtjänstlagen i kraft den 1 juli 2025.

I socialtjänstlagen (2001:453), SoL, framgår att det till socialnämndens uppgifter hör att svara för *omsorg och service, upplysningar, råd, stöd och vård, ekonomisk hjälp och annat bistånd* till familjer och enskilda som behöver det. (3 kap. 1 § SoL).

I slutbetänkandet görs bedömningen att uppgifterna som räknas upp i bestämmelsen ovan delvis överlappar varandra och i propositionen till den nya socialtjänstlagen föreslås det därför framgå i lagen att socialnämnden ska *erbjuda insatser i form av rådgivning, omsorg, vård, stöd och annan hjälp* till enskilda som behöver det. Den språkliga förändringen innebär att uttrycket ”insatser” används som övergripande benämning för ”rådgivning, omsorg, vård, stöd och annan hjälp” till enskilda som behöver det.

Jämfört med hittillsvarande lydelse nämns inte längre service, upplysningar, ekonomisk hjälp och annat bistånd. Dessa ryms dock i uttrycken ”rådgivning, stöd eller annan hjälp” och omfattas därmed fortfarande av bestämmelsen om socialnämndens ansvarsområden. Den språkliga omarbetningen innebär att uttrycket ”insatser” i den nya lagen ersätter bland annat uttrycken ”stöd och hjälp” och ”sociala tjänster” som i hittillsvarande lag används för att uttrycka samma sak. Syftet med den föreslagna bestämmelsen är bland annat att klargöra att uttrycket insatser omfattar alla de tidigare angivna sätten att bistå enskilda. Begreppet ”öppna insatser” förekommer inte i den nya lagen.

Ansvarsfördelning mellan äldrenämnden och stadsdelsnämnder

Av 2 kap. 4 § SoL framgår att kommunens uppgifter inom socialtjänsten fullgörs av den eller de nämnder som kommunfullmäktige bestämmer. I Stockholms stad utgör flera olika nämnder socialnämnd i socialtjänstens mening och deras ansvarsområden framgår av respektive nämnds reglemente.

Äldrenämnden ansvarar enligt reglementet för äldrenämnden KFS 2024:21 bland annat för kommunövergripande frågor rörande äldreomsorg samt för samordning, utveckling och uppföljning av äldreomsorgen i Stockholms stad. Vidare svarar nämnden för samverkan med frivilligorganisationer på området samt samordning av planeringen av vård- och omsorgsboenden, servicehus och korttidsboenden inom stadsdelsnämndernas samverkansområden, uppföljning av myndighetsutövningen inom äldreomsorgen i syfte att säkerställa likställigheten i staden, inspektion av stadens äldreomsorg oavsett utförare, kvalitetsobservation av stadens äldreomsorg oavsett utförare, köhanteringssystemet för vård- och omsorgsboenden och servicehus samt central samordning och hantering av korttidsplatser, bidragsgivning till ideella organisationer inom verksamhetsområdet, samarbete med Region Stockholm i gemensamma frågor samt inom Stiftelsen Stockholms läns äldrecentrum, övergripande utbildning, fortbildning och kompetensutveckling samt för utbildning inom de lagstadgade områdena, stadens jourverksamhet inom äldreomsorg och omsorg om personer med funktionsnedsättning, hantering av ansökningar om trygghetslarm samt installation, larmmottagning m.m., och att rekvirera statliga medel för insatser eller utveckling inom nämndens ansvarsområde.

Av reglementet för stadsdelsnämnderna KFS 2024:18 framgår bland annat att varje stadsdelsnämnd inom sitt område utövar ledningen av socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården fullgör stadens uppgifter inom socialtjänsten och de uppgifter i övrigt som enligt lag eller annan författning ankommer på socialnämnd, med undantag för uppgifter som kommunfullmäktige uppdragit åt annan nämnd. Inom ramen för detta ansvar omfattas biståndsbedömning och verksamhet i enlighet med socialtjänstlagen för äldreomsorg, individ- och familjeomsorg, ekonomiskt bistånd socialpsykiatri samt funktionsnedsättning.

Insatser till enskilda

Enligt 4 kap. 1 och 2 §§ SoL ska individuellt anpassade insatser föregås av individuell behovsprövning, det vill säga att socialnämnden utreder och bedömer den enskildes behov och därefter fattar beslut om att bevilja en viss insats eller inte.

Socialnämnden får emellertid erbjuda hemtjänst till äldre utan föregående behovsprövning (4 kap. 2 a § SoL). Socialnämnden får även erbjuda generellt utformade insatser som är öppna för alla utan föregående behovsprövning (jfr 3 kap. 1 och 6 §§ SoL).

I proposition 2024/25:89 föreslås att följande bestämmelse förs in i 10 kap. 1 § nya socialtjänstlagen: *Socialnämnden ansvarar för att erbjuda insatser i form av rådgivning, omsorg, vård, stöd och annan hjälp till enskilda som behöver det.*

Vidare kommer insatser för personliga behov genom lagförslaget kunna ges på två sätt: efter individuell behovsprövning eller utan individuell behovsprövning. Socialnämndens ansvar för att erbjuda insatser till enskilda förblir dock oförändrat i sak.

Insatser efter individuell behovsprövning

Insatser som ges efter individuell behovsprövning föregås av en utredning och bedömning av den enskildes behov. En helhetssyn på personers individuella behov och förutsättningar behöver vara utgångspunkten för utformandet av insatser.

I nuvarande bestämmelse om rätten till bistånd i 4 kap. 1 § SoL framgår att den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. I propositionen föreslås att bestämmelsen ändras redaktionellt på så sätt att den delas upp, insatser för personliga behov föreslås regleras i 11 kap. 1 § SoL och insatser för ekonomiska behov (ekonomiskt bistånd) föreslås regleras i 12 kap. 1 § SoL.

Insatser för personliga behov

I propositionen föreslås (11 kap. 1 § SoL) att en enskild som inte själv kan tillgodose sina personliga behov och inte heller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt att få insatser av socialnämnden för dessa behov. Den enskilde ska tillförsäkras skäligen levnadsförhållanden genom insatserna.

Jämfört med nuvarande lydelse ändras uttrycken ”bistånd” och ”livsföringen i övrigt” som ersätts med ”insatser” och ”personliga behov”. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Insatser för ekonomiska behov

I propositionen föreslås (12 kap. 1 § SoL) att en enskild som inte själv kan tillgodose sina ekonomiska behov och inte heller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt att få ekonomiskt bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sina

levnadskostnader i övrigt. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå.

Jämfört med nuvarande lydelse ändras uttrycket ”livsföring i övrigt” till ”levnadskostnader i övrigt”. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Insatser utan individuell behovsprövning

Insatser för personliga behov

Som ett led i att socialtjänstens regelverk bör bli mer flexibelt för att verksamheten i större utsträckning ska kunna anpassas efter lokala förutsättningar och behov föreslås enligt propositionen socialnämnden få tillhandahålla insatser för personliga behov utan individuell behovsprövning.

Insatser utan individuell behovsprövning kan vara insatser som är öppna för alla eller riktade mot specifika målgrupper eller viss problematik. Det klargörs dock att en insats som innebär en ekonomisk transaktion alltid bör föregås av en individuell behovsprövning. Insatser för ekonomiska behov ska därför inte få ges utan behovsprövning.

I propositionen föreslås att följande bestämmelse förs in i 11 kap. 5 § ny socialtjänstlag: *Socialnämnden får tillhandahålla insatser för att tillgodose personliga behov utan individuell behovsprövning.*

Följande insatser kräver dock alltid en individuell behovsprövning:

- 1. kontaktperson, kontaktfamilj eller kvalificerad kontaktperson,*
- 2. vård i familjehem,*
- 3. vård i LVM-hem,*
- 4. vård i särskilda ungdomshem,*
- 5. vård av barn eller unga mellan 18 och 20 år i jourhem, stödboende, skyddat boende och andra hem för vård eller boende utöver sådana LVM-hem och särskilda ungdomshem som avses i 3 och 4,*
- 6. bostad i ett boende för äldre personer eller för personer med funktionsnedsättning som avses i 8 kap. 4 eller 11 §, och*
- 7. vård i hem för viss annan heldygnsvård.*

I propositionen föreslås att socialnämnden ska få tillhandahålla insatser utan individuell behovsprövning till barn som har fyllt 15 år, även utan vårdnadshavares samtycke, om insatsen är lämplig att tillhandahålla på det sättet. För barn som inte har fyllt 15 år ska det krävas att vårdnadshavaren samtycker till insatser utan individuell behovsprövning.

Om socialnämnden vill erbjuda en insats utan individuell behovsprövning kan socialnämnden välja att besluta att en viss insats ska tillhandahållas till en avgränsad målgrupp. Det kan handla om att socialnämnden vill rikta insatsen mot en specifik situation eller en särskild problematik. Det innebär då att enbart den som tillhör målgruppen kan få insatsen verkställd utan individuell behovsprövning. Om en enskild inte tillhör målgruppen har denne alltid rätt att få sin sak prövad genom att ansöka om insatsen. Vid sådan ansökan görs en individuell behovsprövning.

Dokumentation av uppgifter

Nuvarande bestämmelse om att handläggning av ärenden som rör enskilda ska dokumenteras föreslås föras över till den nya socialtjänstlagen oförändrad i sak. Skyldigheten att dokumentera föreslås dock utvidgas och även gälla vid genomförande av insatser utan individuell behovsprövning och som därmed inte föregåtts av ett beslut. Därtill föreslås två undantag från skyldigheten att dokumentera. Det första innebär att uppgifter om enskildas personliga förhållanden inte behöver dokumenteras vid genomförande av rådgivning. Det andra undantaget innebär att socialnämnden kan, när det föreligger särskilda skäl, besluta om att uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras vid genomförande av insatser som ges utan individuell behovsprövning.

Ärendet

En av de huvudsakliga utgångspunkterna i utredningsuppdraget att se över socialtjänstlagen (SOU 2020:47) var att få till stånd långsiktiga förändringar som påverkar både människor och kommuner positivt och ger förutsättningar för en hållbar socialtjänst. Utredningens uppdrag var bland annat att lämna förslag beträffande socialtjänstlagens struktur och konstruktion i syfte att främja ett långsiktigt strukturellt förebyggande arbete och minska behovet av individuella insatser.

En väsentlig förändring som den nya lagen föreslås ge utrymme för är att socialnämnden ges möjlighet att tillhandahålla insatser på två sätt: efter en individuell behovsprövning och utan en individuell behovsprövning. Möjligheten att tillhandahålla insatser utan individuell behovsprövning syftar inte till att skapa nya rättigheter, utan att det ska bli enklare för den enskilde, inom den grupp som insatsen riktas till att få insatsen verkställd.

För att Stockholms stad ska nå den föreslagna socialtjänstlagens intentioner behöver socialtjänsten organiseras utifrån invånarnas behov på ett sätt där individen lätt kan få kontakt med socialtjänsten samtidigt som möjlighet att inleda utredning bibehålls. En

socialtjänst som arbetar förebyggande och tillhandahåller insatser på nya sätt kan även innebära nya arbetssätt. Stockholms stads socialtjänst bör ges goda förutsättningar i det arbete som pågår och som behöver fortsätta i omställningen till ny lagstiftning.

Nuläge och förutsättningar att tillhandahålla insatser utan individuell behovsprövning

Idag tillhandahåller stadens socialtjänst ett väsentligt antal insatser utan individuell behovsprövning, så kallade öppna insatser. Stockholms stad behöver till följd av proposition till ny socialtjänstlag överväga på vilket sätt och i vilken omfattning stadens socialtjänst ska tillhandahålla insatser utan individuell behovsprövning i enlighet med den nya lagstiftningen.

Socialnämnden får enligt propositionen besluta att en viss insats ska tillhandahållas utan individuell behovsprövning om insatsen i sig är lämplig att erbjudas på det sättet för aktuell målgrupp, nämnden får då besluta vilka eventuella villkor som i så fall ska gälla.

Enligt likställighetsprincipen i 2 kap. 3 § kommunallagen ska kommunen behandla sina medlemmar lika om det inte finns sakliga skäl för något annat. För att tillhandahållandet av insatser ska bli likställt i staden bedöms det därmed lämpligt att kommunfullmäktige fattar beslut i detta ärende.

De föreslagna bestämmelserna i propositionen till ny socialtjänstlag innebär att det för varje insats i bilagan till tjänsteutlåtande behöver fattas beslut om i vilken form insatsen ska tillhandahållas, det vill säga om insatsen ska tillhandahållas utan individuell behovsprövning. Om ett beslut inte fattas gäller som huvudregel att insatserna ska ges efter individuell behovsprövning.

Förslaget till ny socialtjänstlag medför även nya krav på dokumentation. Enligt propositionens förslag ska samtliga insatser som huvudregel dokumenteras. I propositionen föreslås undantag från dokumentationsskyldigheten gällande uppgifter om enskildas personliga förhållanden vid rådgivning. Vidare föreslås att socialnämnden, om det finns särskilda skäl, får besluta att vad gäller uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras vid genomförande av insatser utan individuell behovsprövning.

Omställning till en långsiktigt hållbar socialtjänst

Arbetet med omställningen av Stockholms stads socialtjänst inklusive förslag på vilka insatser som ska erbjudas utan individuell behovsprövning har pågått sedan 2024 inom projektet *Framtidens socialtjänst – Omställning till en långsiktigt hållbar socialtjänst*.

Arbetet fortskrider enligt den fastställda projektplanen och under 2024 har en inventering av de öppna insatser som idag tillhandahålls utan individuell behovsprövning sammanställts utifrån vilka insatser som tillhandahålls inom stadsdelsnämnderna och socialnämnden.

I förvaltningarnas tjänsteutlåtande - *Delrapport av projektet Framtidens Socialtjänst – omställning till en långsiktigt hållbar socialtjänst* (SOF2023/625, ALD 2024/109) godkände socialnämnden (SoN 241220) respektive äldrenämnden (ÄN 241217) det arbete som förvaltningarna redovisade för budgetuppdraget ”att hålla samman omställningsarbetet i syfte att nå lagens intentioner och för att bidra till en likvärdig socialtjänst över hela staden”. Delrapporten sammanfattar alla delar av det omställningsarbete som pågår och kommer att pågå flera år framöver inom stadens socialtjänst.

Processen framåt

I och med den nya lagstiftningen kommer avvägningar och bedömningar behöva göras gällande de s.k. öppna insatser som staden tillhandahåller idag. Projektet kommer under 2025 att utreda och ta fram ett förslag på vilka insatser som bedöms lämpliga att tillhandahållas utan individuell behovsprövning inom stadens socialtjänst efter omställningsperioden samt ta fram förslag på eventuella villkor som ska gälla för insatserna samt vilka insatser som eventuellt ska undantas från skyldigheten att dokumentera uppgifter som kan röja den enskildes identitet vid genomförande av insatserna. Arbetet kommer att ske tillsammans med samtliga stadsdelsförvaltningar, stadsledningskontoret kommer vara delaktig i processen.

I syfte att staden ska kunna tillhandahålla ett mer likställt utbud av insatser utan individuell behovsprövning kan de insatser som idag ges av ett flertal stadsdelsnämnder behöva kunna utökas till att ges av samtliga stadsdelsnämnder.

Nya insatser kommer behöva prövas och utvärderas i form av pilotprojekt i äldrenämnden och stadsdelsnämnder innan ett eventuellt införande sker över hela staden. Insatser som idag ges efter individuell behovsprövning behöver på liknande sätt prövas och utvärderas om de framöver kan vara lämpliga att tillhandahållas utan individuell behovsprövning.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts gemensamt inom avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor, äldreförvaltningen och avdelningen för strategi och utveckling, socialförvaltningen. Juridiska avdelningen vid stadsledningskontoret har deltagit i ärendets beredning. Det för äldrenämnden, socialnämnden och överförmyndarnämnden gemensamma rådet för funktionshinderfrågor, kommunstyrelsens pensionärsråd, KPR har informerats om ärendet. De fackliga organisationerna har vid äldreförvaltningens respektive socialförvaltningens förvaltningsgrupp tagit del av information om ärendet.

Förvaltningarnas synpunkter och förslag

Den korta ikraftträdandeperioden för den nya socialtjänstlagen begränsar möjligheten för att ny organisation och nya arbetssätt i Stockholms stad är färdigställda till den 1 juli 2025.

Socialstyrelsen förbereder uppdateringar av *Föreskrifter och allmänna råd i författningssamlingen HSLF-FS, Handbok om handläggning och dokumentation inom socialtjänsten* och annat juridiskt material med avsikt att ge kommuner vägledning och stöd i att hitta arbetssätt som harmoniserar med den nya lagstiftningen. Socialstyrelsen samlar under perioden 27 januari till 11 mars 2025 in slutsatserna från lokala läges- och behovsanalyser från landets kommuner. Syftet med insamlingen är att få en bild av kommunernas förutsättningar och behov av nationellt stöd.¹

Äldreförvaltningen och socialförvaltningen understryker vikten av att stadens omställning sker gemensamt med stadsdelsnämnderna och stadsledningskontoret och i nära dialog med andra aktörer så som Socialstyrelsen och Sveriges kommuner och regioner. Förvaltningarna anser att omställningen behöver genomföras i takt med det nationella stöd som kommer tas fram för att kunna nå socialtjänstlagens intentioner om att bygga en långsiktigt hållbar struktur som främjar ett förebyggande förhållningssätt.

Förvaltningarna anser vidare att kunskap om invånares och målgruppers behov, samsyn kring innehåll och form för tillhandahållande av en insats, samsyn kring dokumentation samt möjlighet och utrymme att förankra riktning och vägledning för arbetet över hela staden är avgörande faktorer för att skapa förutsättningar för en likställd och jämställd socialtjänst utifrån den nya lagens intentioner.

Äldreförvaltningen anser att det finns behov av en omställningsperiod för att anpassa sig till den nya socialtjänstlagen. Under denna period behöver socialtjänsten fortsätta att tillhandahålla insatser på ett sätt som är förenligt med den nuvarande verksamheten, samtidigt som man utreder hur insatserna ska tillhandahållas framöver. Förvaltningen anser därmed att det är motiverat att äldrenämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar att socialtjänsten inom äldrenämnden och stadsdelsnämnderna i Stockholms stad under en omställningsperiod från och med den 1 juli 2025 fram till och med den 31 oktober 2026 får tillhandahålla insatserna i bilagan till tjänsteutlåtandet på det sätt som de ges idag utan individuell behovsprövning.

Äldreförvaltningen har identifierat att det finns behov av att utreda vilka insatser som ska ges utan individuell behovsprövning för att socialtjänsten ska kunna tillhandahålla insatser på ett likställt och ändamålsenligt sätt. Förvaltningen anser därmed att det är motiverat att äldrenämnden föreslår att kommunfullmäktige ger äldrenämnden, inom de ansvarsområden som anges i reglementet för äldrenämnden KFS 2024:21, i uppdrag att utreda vilka insatser i bilagan till tjänsteutlåtandet som ska ges som insatser utan individuell behovsprövning över hela staden efter omställningsperioden som löper till och med den 31 oktober samt återrapportera till kommunfullmäktige senast den 30 september 2026.

Äldreförvaltningen konstaterar att det i proposition till ny socialtjänstlag föreslås nya krav för dokumentation vid genomförande av insatser utan individuell behovsprövning. Förvaltningen anser därmed att det är motiverat att äldrenämnden ges i uppdrag att utreda eventuella undantag från skyldigheten att dokumentera uppgifter som kan röja den enskildes identitet vid genomförande av insatserna.

Äldreförvaltningen har även identifierat behov av att utreda och utvärdera om det finns behov av nya insatser som är lämpliga att ges utan individuell behovsprövning inom stadens socialtjänstverksamhet samt behov av att utreda om det finns insatser som idag ges efter individuell behovsprövning som kan vara lämpliga att ges utan individuell behovsprövning. Förvaltningen anser därmed att det är motiverat att kommunfullmäktige ger äldrenämnden och stadsdelsnämnderna i uppdrag inom de ansvarsområden som anges i reglementet för äldrenämnden, KFS 2024:21, och inom de ansvarsområden som anges i reglementet för stadsdelsnämnderna, KFS 2024:18, att tidigast från och med den 1 juli 2025 genomföra pilotprojekt i äldrenämnden och stadsdelsnämnderna i syfte att utvärdera

införande av nya insatser utan individuell behovsprövning innan eventuellt införande över hela staden, samt pröva och utvärdera om vissa insatser som idag ges med individuell behovsprövning är lämpliga att tillhandahållas utan individuell behovsprövning.

Karin Bülow
Äldredirektör
Äldreförvaltningen

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Bilagor

1. Insatsbilaga

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Bülow, Förvaltningschef	2025-02-07